

Müruru Zaman 9

– Bayram KAYA · 20 Nisan 2018

Günümüz anlayışı yeni bir deney öncesinde o deneyden yansıma olacak belirimleri anlamak; kontrol altında tutmak için o deneyin büyük ölçekli uygulamalarını yapmadan önce deneme bölgeleri (pilot bölgeler) oluştururlar. Pilot bölgeler her ne kadar öngörülebilir bir bilmeyi içerseler de; farklı süreçli uygulamaların bağ enerjisi içinde yine de çok farklı belirimleri (semptomları) olacaktır. Yeni bir şeyin uygulanmasından önce kurulan bu tür örnek bölgeler; bu projelerle hayata geçirilir.

İlk ittifaklardan bu yana uygulana gelen yüzbinlerce deneylerdeki elde edilen bulgular şimdiye kolektif mirastırlar. Bu miras örnek alınan bir ön deyi olurlar. Bu öngörüler; uygulama içinde bize başlangıç koşulu ve başlangıca bağlılığı işaret etmektedirler. Öngörüler öznel insanlar için böyledir. İnorganik ve kimi organik düzlem için bu öngörü pratiği yoktur. Gerçekleşmenin kendisi, öngörülerimizi oluştur.

Bu nedenle insan atalarımızın, ilk yapılan ittifakları bize gizem dolu sözlerle anlatması çok normaldi. Bu gizem nereden geliyordu? Kuşkusuz ki doğaüstü güçlerden meydana gelmiyordu. İlk deneyimler kendi beraberinde bu beraberliğe ilişkin bağ ve bağıntı girişmeydiler. Yeni bir uygulamaya başlanış alanı olacaktı. Yeni olan da, bu ön deyilerle anlaşılmanın bağıntı mantığı olacaktır. Ve böylece bu yeni mantıklar da yeni durumla yeni anlama alanlı olan birçok boşluk devinmeleri ortaya koyuyordu.

Uygulama alanına ilişkin oluşan yeni boşluk devinmeleri, yeni anlamlarla anlaşılıp anlatılacaktı. Bu tür yeni boşluk devinmeleri yeni uygulamaların alanı olacaktır. Her kesinde boşluk devinmesini oluşan karşılığın bizlerde mana anlam ilişkileri oluşmamaktadır. Yani her durumla beliren boşluk hareketini bazen tam okuyamayız. İşte okuyup, anlam ilişkilerini kuramadığımız bu boşluk devinmeleri anlamsız olmakla görünmez olan birçok kara noktalara dönüşür. Bu kara noktalar, birer kara delik gibi davranır.

Örneğin; su içine atılan kütük ile kütük-su girişmesi etrafında biz görelim ya da görmeyelim birçok boşluk alan devinmesi oluşur. Görülenleri anlam bağıntısıyla ortaya koyarız. Anlam bağıntısıyla ortaya koyamadıklarımız zaten görünmez olurlar. Söz gelimi kütüğün yüzmesi ile etrafında olaylar oluşacak. Anlamalar oluşacak birçok boşluk devinmeleri ortaya koyarlar.

Yüzen kütüğün üzerine oturulması; kütük etrafında oluşan somut bir boşluk devinmeli olay ufkunun içi üzerine oturmayı düşünme anlamıyla ve üzerine oturma eylemiyle dolar. Böylece içi dolan boşluk devinmeli alan, bu anlam ve eylemle görünür hale gelir. Üzerine oturan kütükle beraber bir yerden bir yere gitme gibi durumlar nesnel somut uygulama alanını oluştururlar. Bu tür somut görüngü olay durumlarla; içi dolup anlamaya konu olanların tümü; boşluk devinmesi olan giriştiricilerdir.

Bu boşluk devinmeli alan hareketleri öznel dünyasına yansır. Bu yansıma düşüncelerin uygulama ile

doğruluğu kontrol edilir. Her düşünme ve eyleme uygun bir boşluk alan devinmesi karşılık gelirken; her boşluk alan devinmesi de bir düşünceye ve eyleme neden olur. Bunların yanı sıra var olup ta eylem ve düşünce yüklenemeyen boşluk devinmeli alanlar, görünmez olurlar. Bu durumların hem gerçek hayatta, hem kendi özne ve öznel dünyamızda kendi karşılık bağıntıları bize göre oluşmamıştır.

Suya atılan kütüğün çevresi, boşluk devinmeli alanlarla anlama ve eylemli olmanın olay ufkuuydu. Bu olay ufku meydanında karşılık bağıntılarını oluşturduğumuz ve karşılık mana ve eylem bağıntılarını oluşturamadığımız birçok boşluk devinmeleri oluşur. Bunların her biri kendisini duyurtan ama görülüp anlaşılılmamakla; bu boşluk alanlar eylem alanına konulamayan kara deliklere dönüşürler.

Suya atılan kütük etrafındaki olay ufkunda kütüğün batması, kütüğün yüzmesi, kütüğün yarı batması ve kütüğün yarı yüzmesi gibi görünen somut anlam olan ve eylem olan birçok olaylarını göreceğiz. Görülen olayların görülme karşılığı olan zihin sel anlamaları içinde nedenli anlamalar oluşmazlarsa; nedenle anlama olacak durumun zihnimiz içindeki boşluk devinmeli alan karşılıkları oluşmazdı. Zihnimiz içindeki mana karşılığı oluşamayan boşluk devinmeli yerde, soru işaretleri oluşur.

Yine kütüğün batması; kütüğün yüzmesi; kütüğün yarı batar yarı yüzer halde olmasını görmemiz yanında anlağa uygun bir neden sel anlamaları oluşamaz. Batma, yüzme ve yarı batmaya ilişkin “nedeni ile anlamayı” oluşamayan boşluk devinmeli alanlar, kendisini duyurtan bir karadeliktirler.

Nedenle anlaşılıp bilinemeyen bu karadelikler yüzünden biz eylemli olamayız. Eylemli olamadığımız için bu karadelikler içinde gizli kalan nedenler yüzünden, bu nedenlerin teknik, teknolojik koşullarına uygun eylemleriyle transatlantikleri yapamıyor; deniz altında seyahat edemiyor olacağız.

Bu anlam ve eylem ilişkilerini kuramadığımız boşluk devinme alanlı, olan olay ufku süreçleri nedenle; yapamayacağımız transatlantik ve deniz altlarından kaynaklı kayıplarımızla; kütüğe mahkûm kalırız.

Yine yüzen bir kütük ile su ve hava arasında üçlü bir girişmenin neden sel bağı vardır. Yoğunluk farkı, hacim farkı, su içinde kaplanan yerin kaldırma kuvveti, suyun viskozitesi vs. gibi birçok neden sel bağlar vardır. Ki bunlar o an için bilinmez, görülmez olmakla zaten boşluk devinmesinin tam da kendisidirler.

Siz su içinde yüzen kütüğün yüzme nedenini bilmeseniz de su olmadan da kütüğün yüzmeyeceği türünden yüzeysel çıkarımlar yaparsınız. Su olsa da bir taşın neden yüzmediğine cevap oluşamazsınız. Varlığından ötürü yüzeysel akıl çıkarımlarına yol açmakla boşluk devinmeleri, kendisini size duyurtur.

Yüzen kütükle su arasında olup biteni nedeniyle bilmediğiniz alan boşluk devinmesi, kendisini size duyurtur. Siz kendisini duyurtan bu boşluk devinmesinin içini, su ile bağıntılı yanını Tiamat'ın gücü ile olup bittiğini söylersiniz. Su ile yüzen kütüğün; yel, rüzgâr ile olan bağıntı yanını da, El olan üfürükçü El'lilin ya da Enlil'in üfürmesi ile tanımlarsınız.

Böylece üfürükçü Enlil sayesinde o kütüğü ya da kayığı veya yelkenliyi yüzdürür olacaksınız. Dikkat edin gizem olan her yerde; kendisini duyurtan karadeliğe dönüşmüş bir nesnellik vardır. Nesnel neden sel bağ olan boşluk devinmelerinin içi Enlil gibi Tiamat gibi mana anlayışlarıyla doldurulur. Somut ortam içinde bağıntı karşılığı olan su ve rüzgâr gibi somut girişmeli gerçekler üzerinde yapılan sanal çıkarımları ile bu tür boşluk alanlı devinmelerin içi doldurulmaktadır.

Bir olgu veya olay eksenli çevrim alanı içinde oluşan boşluk devinmeli alanların hepsi, insan anlaması içinde bilinir, görülür ve anlaşılır olmayabilir. Görünseler de görülenin somut nedeni mana anlayışını ortaya koyamadığınız için bu boşluk devinmesi sizin eylem alanınıza açık değildir. Kendinize eylem alanı açamamışsınız demektir.

Yani pedal, zincir, teker bağıntısı olan boşluk devinmeli alan ilişkili bağıntıyı bilmiyorsanız kendinize bisiklet yapar olmanın eylem alanını açamıyorsunuz demektir. Bisikletin farkında bile değilsinizdir.

Çocukların sek sek oyununu hatırlayın. Sek sek oyunu dört yanı çizgilerle belirlenmiş birçok boşluk alan devinmeli şekildir. Her boşluk alanın kendine göre eylem şekli vardır. Kiminde yürürsünüz. Kiminde mutlaka durursunuz. Kimi içinde durmak bir yana, ayak bile asamazsınız. Bu nedenle de üzerinde atlırsınız. Yani boşluk alanı görerseniz bile baypas geçersiniz. İşte burası bir olay bağıntılı neden sel anlam ilişkisini kuramadığınız yerler olmakla baypas geçtiğiniz boşluk alan devinmesidirler.

İçinde yürüyerek geçtiğiniz; beklediğiniz çizgi kompartımanlar; anlam ilişkisini kurduğunuz yerler olmakla, kendinize eylem alanı açtığınız yerlerdir. Baypas yaptığınız yer ise kendisini size duyurtmakla sizi üzerinde atlattırır. Ya da sizi çevresinde dolaştırır. Sizi içine sokmamakla sizin anlam veremediğiniz engeldirler.

Siz pedal, zincir, teker bağıntısını bilmezseniz; başkası tarafından yapılmış eylem alanı olan bisiklet olan eylem alanı içinde kalırsınız. Oysa pedal, zincir, teker bağıntısıyla bisiklet ortaya koymak demek; bu bağıntı ekseninde kendinize “bisiklet yapmanın” alan boşluk devinmesinden bir eylem alanı açmaktır.

Pedal, bisiklet, teker bağıntısına uygun biçimde önce bisiklet yapma entegrasyonu ile entegrasyon eksenini çevresi içindeki oluşan boşluk alan devinmesini kendinize bisiklet inşa etmeyi alan açma olarak değerlendirirsiniz.

İkinci olarak sizler inşa olmuş bisiklete binmekle; bisikleti kullanmanızla; entegre eksenli alan çevrimi içinde ikinci bir boşluk alan devinmesini kendinize eylem alanı olarak açarsınız. Açılan yeni eylem alanı sizin bisiklete binmenizdir. Pedal, zincir teker bağıntısı ve bisiklet entegreli inşa olmadan “bisiklete binme” dediğimiz eylem alanı ortaya konamaz.

Üçüncü olarak bağıntıya bağlı bisiklet entegreli eylemin boşluk devinmesini ortaya koymak. Üzerine bisiklete binme eksenli alanı açma yanında üçüncü bir alan açma işi de bisiklet onarmadır. Bir arıza anında pedal, zincir, teker üçlüsünün bağıntısını biliyor olmakla; kırılan bisikleti onarırsınız. Daha birçok boşluk alan devinmesi vardır. Ama bu kadar olanı konuyu anlamaya yeter sanırım.

Yapılan bisiklet eksenli çevrim etrafında yeni alan boşluk devinmeleri oluşur. Eğer siz bir önceki bağıntıyı bilmiyor olmakla sadece bisiklet sürmenin boşluk alan devinmesini kendinize eylem alanı olmakla ortaya koymuşsanız; üçüncü bir eylem alanı olan bisikleti onarma gibi tamir eylemli bir alanı da kendinize hareket alanı olarak açamazsınız. Zorunlu olarak onarım sürecini baypas edersiniz.

Müruru zaman nelere kadir görüyorsunuz. Buğdayı un edemiyorsanız; buğday alanlı çevrim içinde hamur yoğurma boşluk devinmeli alan hareketini de bilmiyorsunuz demektir. Bu da süreci baypas etmeniz olur. Hamur yoğuramayanın hamur yoğurma eksenli alan içindeki ekmek yapma, ekmek pişirme, ekmek satma gibi birbiri içinde ve birbiri üzerine oluşan boşluk alan devinmelerini kendisine eylem alanı olarak açamaması olup; süreçte bir yığın karadelikler oluşması demektir.

Bu boşluk alanları, sürecin içinde olan sizin zorunlu uğrak ve geçiş alanlarınızdır. Seksek oyunundaki kompartımanlar bilme anlama bağıntı kurma olarak eğer sizin değilse siz o boşluk alanlı kompartıman üzerinde atlırsınız. Yani bağıntılarıyla olan yansımaları bilmiyorsanız, bilmediğiniz boşluk devinmesini siz baypas geçersiniz.

Bu tür uğrak ve geçiş alanlı boşluk devinmeleri içindeyken siz; kendisini duyurtan boşlukla, boşluğun bağıntı merkezli çekim nedenlerini birbirine ilişkin kılmak istersiniz. Neden sel olanla, neden olanın özellik yansımaları olan boşluk devinmelerinin arasını; "kurmakla, kurguyla" tamamlarsınız. Böylece gerçek olmayan kurgusal neden sel bağıntı, gizemliliğe dönüşür. Gizemli olan da artık, yalancı neden gibi davranır.

Boşluk alanları, girişme ortaya koyan durumun dört boyutunu da çevrelerler. Anlak alır keskinliğinize göre siz buralara uğrayabileceğiniz gibi bu bağıntı boşluk alanlarını baypas edip, üzerinde atlırsınız.

İşte gizemlilik bu karadelik biçimli görünmezlerin çekimi olanı olan boşluk devinmelerinden oluşur. Çekim alanı, gizemli oluşu akıl ile kotarıyordu. Gizem olanda mana olukla bu boşlukları dolduruyordu. Süreç olaylı bu boşluk devinmeleri; bilgi, bilme ve öngörü ile bağıntı anamadığından algınız; bu boşluk devinmeleri üzerinde düz bağıntıyla geçer.

Düz bağıntılı alan, nedenle bilmemekten ötürü vardır. Gerçek boşluk devinmeleri uygulamada ve anlayışımız içinde; bilme, bulma, bilinç, merak olan karşı boşluğunun, gölge yansımalarını oluşacaktı. İşte biz de gölge boşluğu; gerçek yerine gerçekle bağı kopmuş olan gizemli anlamalarla dolduracaktık.

Totemi mana anlayışı tümüyle ve büyük oranda öngörülebilirler. Oysa ilah yeni kulvar ürünü olmakla büyük oranda öngörülemez belirmelerin de ürünüdür. Üreten ilişki gibi onca somutluklarına rağmen, üreten ilişkilerden doğan yeni alanlı boşluk devinmelerinden ötürü öngörülemez olanlarıyla ilahlar zorunlu olukla biraz da bu birçok yönüyle öngörülemez olan ittifakı belirmeler için de vardı.